

27.08.2024

Asia/5

5 Ikääntyneiden palvelujen yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet

HEL 2024-010469 T 05 04 00

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää hyväksyä 1.10.2024 alkaen liitteenä 1 olevat yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet.

Esittelijän perustelut

Arviointipäällikkö ***** on kutsuttuna asiantuntijana.

Taustaa

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta vahvisti 5.9.2023 § 154 ympärivuorokautisen asumis- ja laitospalvelujen myöntämisen perusteet, jossa on kuvattu yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet. Uudet yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet korvaavat aikaisemmat yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet.

Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012, jäljempänä vanhustalvvelulaki) ja sen lain myöhempien muutosten (2022) mukaan kotiin annettavat ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon avopalvelut ovat ensisijaisia iäkkäiden henkilöiden pitkäaikaisen hoivan ja huolenpidon toteuttamisessa. Asiakas saa tarvitsemansa palvelun omaan kotiinsa kotona asumista tukevien palvelujen turvin, kun hänen hoivansa ja huolenpidon tarpeensa ei ole ympärivuorokautista.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen ensisijainen vastuu on tukea ikääntyneiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden omaa toimintakykyä ja lisätä asiakkaiden mahdollisuuksia omaan elämään kotona. Asiakasta tuetaan ja kannustetaan aktiiviseen arkeen laatimalla yhdessä liikkumissopimus ja tarvittaessa järjestetään kotiin palvelut, hoito ja kuntoutus. Jos kotona asuminen ei enää ole mahdollista edes kuntoutuksen avulla, pyritään SAS-toiminnalla (selvitys, arviointi, sijoitus) tasa-arvoisesti turvaamaan kullekin asiakkaalle hänen tarpeitaan vastaava asunto ja palvelut.

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on vuokralla hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kans-

sakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllistä asumista järjestetään ikääntyneelle henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi. (sosiaalihuoltolaki 1301/2014 21 b §, 1.1.2023 alkaen).

Yhteisöllisessä asumisessa asuminen ja palvelut järjestetään erikseen. Tavoitteena on tukea asiakkaita elämään omannäköistä elämää ja ylläpitämään hyvinvointia, terveyttä ja ihmissuhteita. Asiakkaita tuetaan mahdollisimman itsenäisessä arjessa selviytymisessä, ja asiakkailla on mahdollisuus osallistua sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan. Palvelut järjestetään asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaan erillisinä sosiaalipalveluina. Yksittäisten asiakkaiden ja eri asiakasryhmien palvelutarpeet voivat poiketa toisistaan palvelujen tavoitteiden, sisällön ja määrän suhteen.

Asiakkaan asumisen ja palvelujen järjestäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmaan ja hallintopäätökseen, jolla sosiaalipalvelut myönnetään. Asiakkaalle yhteisöllisessä asumisessa laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma, hoitosuunnitelma ja liikkumissopimus.

Yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista voidaan toteuttaa samaan rakennuskokonaisuuteen kuuluvissa tiloissa (sosiaalihuoltolaki 46 c §, 26.8.2022/790).

Helsingissä yhteisöllisen asumisen kokonaisuus muodostuu seuraavista:

- Hybridimalli, eli Helsingin kaupungin seniorikeskuksissa ja palvelutaloissa talon oma henkilökunta tuottaa palvelut sekä yhteisölliselle että ympärivuorokautiselle asumiselle.
- Kokonaan yhteisöllistä asumista tuottavat yksiköt, joita tällä hetkellä ovat Töölön seniorikeskuksen Nostalgia-yksikkö ja Syyntien seniorikeskuksen A-osan yksikkö.
- Yksityistä yhteisöllistä asumista asiakkaille tai asiakkaiden puolisoille (niin sanotuille Avec-asiakkaille) on tarvittaessa hankittu yksilöllisesti erillisostopäätöksellä.

Helsingissä yhteisöllistä asumista on ollut pienimuotoisesti.

Hakeutuminen palveluun

Ikääntyneiden yhteisölliseen asumispalveluun asiakas hakee, jos hän hyötyy sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta ja hän ei selviydy omassa kodissaan kotona asumista tukevien palvelujen turvin. Asiakas voi kokea turvattomuutta ja/tai yksinäisyyttä ja hänellä voi olla

27.08.2024

Asia/5

säännöllistä hoivan- ja huolenpidon sekä sairaanhoidollista avun tarvetta sekä asumisolosuhteissa voi olla haasteita.

Asiakkaille tehdään laaja-alainen palvelutarpeenarviointi yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheistensä sekä muiden toimijoiden kanssa. Arvioinnissa käytetään interRAI-CA (Resident Assessment Instrument – Contact Assessment = porrastettu palvelutarpeen arviointiväline) + HELSA (Helsinki Social Assessment = laaja-alainen sosiaalisen tilanteen arviointi, jolla kartoitetaan iäkkään henkilön sosiaalisia avun tarpeita ja voimavaroja) -arviointivälineitä. Asiakkaille laaditaan/päivitetään asiakassuunnitelma. Jos palvelutarpeen arvioinnissa todetaan yhteisöllisen asumisen tarve, käynnistetään palvelun hakeminen.

Asiakkaisiin kohdistuvat vaikutukset

Yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu niille asiakkaille, jotka eivät enää pärjää kotiin vietävien palvelujen turvin, eivätkä vielä tarvitse ympärivuorokautista palveluasumista. Yhteisöllinen asuminen tukee elämään oman näköistä elämää ja ylläpitää hyvinvointi, terveyttä ja ihmissuhteita. Yhteisöllisyys voi lisätä turvallisuuden tunnetta.

Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteiden myötä palvelujen myöntäminen tulee avoimemmaksi, läpinäkyvämmäksi ja tasapuolisuus paranee.

Menoihin kohdistuvat vaikutukset

Yhteisöllinen asuminen toteutetaan samassa kiinteistössä, jolloin työntekijöiden siirtymismatkat asiakkaalta toiselle ovat lyhyet. Yhteisöllisessä asumisessa ei ole lakisääteistä henkilöstömitoitusta, jolloin mitoitus muokkautuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Asiakas maksaa asunnosta vuokraa sekä tarvitsemistaan palveluista.

Vaikutusten arviointi

Yhteisöllisen asumisen yhtenäisten myöntämisperusteiden myötä oikeudenmukaisuus, tasapuolisuus ja avoimuus paranevat. Oikea-aikainen ja asiakaslähtöinen palvelutarpeen arviointi ottaa huomioon asiakkaan omat voimavarat ja lisää asiakkaan osallisuutta, millä on myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Tavoitteena on, että asiakkaat kokevat yhteisöllisen asumisen turvallisena ja mielekkäänä, voivat elää omannäköistä elämää mahdollisimman pitkään.

Palvelun myöntämisperusteet tulevat tiedoksi kaikille kunnan asukkailla. Tämä lisää luottamusta kunnan asukkaiden ja viranhaltijoiden välillä.

27.08.2024

Asia/5

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Riina Lilja, arviointipäällikkö, puhelin: 09 310 42660
riina.lilja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ikäntyneiden yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet 2024
- 2 Yhteisöllisen asumisen palvelun järjestämisen kuvaus
- 3 Vertailutaulukko kotohoidon yhteisöllisen ja ympärivuorokautisen hoidon myöntämisen perusteista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano